

Het Weiss-effect van Hof van Eede: de snoerende cirkel van een fanatieke bewondering.

2 Oktober 2014 – door Roger Arteel

Het begint zoals te verwachten was: een rommelige scène en acteurs die doen alsof ze pas zijn aangekomen of er zelfs nog niet zijn. Maar het komt in orde, Ans Van den Eede neemt het woord (en zal het niet vlog meer loslaten). Ze vraagt zich luidop af wat er gebeurt als je een te grote verering koestert voor een kunstenaar en zijn werk. Neem bijvoorbeeld de Amerikaanse schrijver J. D. Salinger, die in augustus is overleden, wereldwijd bekend en vereerd omwille van, je weet wel, *The catcher in the rye*. Nu staat het huis te koop waarin de schrijver zich had teruggetrokken, want hij hield niet van bezoek, alhoewel... Voor zijn part mochten ze na zijn dood het huis in brand steken. Hij hield echt niet van nalatenschap en zeker niet van bewondering noch van beïnvloeding of fanatieke verafgoding. Even terzijde: naar verluidt zou Mark Chapman net voor hij John Lennon (1940-1980) voor diens huis vermoordde, *The catcher in the rye* gebruikt hebben als gids door het Central Park in New York City.

Daarover willen de spelers van Hof van Eede het hebben in Het Weiss-effect: over het onvoorwaardelijk opgaan in bewondering voor schoonheid, waarheid en waarachtigheid, of noem maar op, die enkel in fictie gevonden wordt. Het doet er niet toe of die elementen ergens tastbaar aanwezig zijn of als de schepper ervan echt heeft bestaan. Je moet je, aldus de stelling, durven overgeven aan een droombeeld en in een onweerstaanbare en emotionele overgave alle zin voor een enigszins kritische benadering verliezen.

Dat gebeurt in de voorstelling tijdens een 'viering' aan de ontbijttafel rond de fictieve figuur van ene Edgard Weiss, een zogezegde kunstenaar die, zoals nog andere, een witte (kleurloze?) of blauwe periode zou gekend hebben, wat dan ook aanleiding geeft om die kleur te demonstreren in de aankleding van absolute bewonderaar Greg (Timmermans). Dramatisch wordt het wanneer de eerst pittige discussie tussen de drie tafelgenoten evolueert naar een ontroerend mooie scène waarin de minder geïnteresseerde en dus niet overtuigde Pieter-Jan (De Wyngaert) mede door toedoen van meeloper Ans (Van den Eede) zich door de ongenadige indoctrinatie van Greg laat vangen in het snoer van de verafgoding. Het beleven van kunst en van het leven bestaat, volgens Het Weiss-effect, in het zich insnoeren in de mythe van de onsterfelijkheid, waardoor je als mens gevangen zit in een cirkel van overgave aan fictieve gevoelens en precies door dit zichzelf opgelegd isolement, afgesloten bent van elk ander contact met de medemens. De (in een knalrood plunje geklede) Pieter-Jan geeft zich ten volle over aan die opgedrongen verleiding. Hij kiest niet uit eigen overweging, maar vooral ter wille van zijn collega's en komt dan in een onherroepelijke trance terecht. Meteen een sterk staaltje acteerkunst. Het bezorgt Pieter-Jan dan ook een pijnlijk gevoel als hij merkt dat zijn twee collega's hem in het ootje hebben genomen en hun cirkel van de eenzaamheid doorbreken en daarmee ook hun dogmatische ingesteldheid, door in elkaars armen te vallen.

Onder dit meeslepend gepresenteerde nogal vereenvoudigd gegeven zit een diepere betekenis die je ten volle beseft na de hagelbui van woorden waarvan enkele als hagelstenen dan toch een tot nadenken stemmend gevoel opleveren. Het Hof van Eede beschouwt een filosofisch doorspekt gegeven blijkbaar als een uitdaging en kan het ook verteerbaar opdienen. Met Het Weiss-effect wordt duidelijk het gevaar van indoctrinatie aangekaart, zoals nog altijd door dictatoriale (religieuze, politieke, economische) machten gebruikt. Democratische vrijheid in leven en denken houdt in dat je via eigen onderzoek én in confrontatie met anderen een persoonlijke keuze maakt. In Het Weiss-effect wordt getoond hoe zelfs in een zeer beperkte kring die vrijheid kan worden ongedaan gemaakt.

Dat het collectief Hof van Eede er in slaagt dit op een speelse en theatraal verantwoorde manier te realiseren, getuigt nog maar eens van het artistieke talent dat ze in huis hebben. Na Waar het met de wereld naartoe gaat daar gaan wij naartoe (zie theatermaggezien 30.03.2012) en Dorstig (2013, over jongeren en hun verlangen zonder te weten waarnaar) is Het Weiss-effect weer een stap verder op de weg naar een onmiskenbare Hof van Eede-eigenheid, in overeenstemming met wat het gezelschap in zijn State of the Youth in 2013 proclameerde:

“Wij zijn een generatie van jonge makers die niet op werk zit te wachten maar zelf werk wil creëren. Een oproep aan de koeien: wees een kalf! Een oproep aan de kalveren: word een koe! Kunst brengt nieuwe kunst voort. Cultuur heeft daarom, en gelukkig maar, een nooit eindigende missie. U mag dus gerust zijn.”

En of we dat zijn.